

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 650/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, advokátska kancelária, Námestie SNP 70/36, Zvolen, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 114/2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, advokátska kancelária, Námestie SNP 70/36, Zvolen, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 114/2011.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že bol účastníkom dopravnej nehody zavinennej [REDAKOVANÉ]. V súvislosti s touto dopravnou nehodu bol škodca rozsudkom okresného súdu zo 4. decembra 2012 č. k. 4 T 114/2011-563 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) z 24. júla 2013 sp. zn. 3 To 38/2013 uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a za to mu bol uložený peňažný trest vo výmere 600 eur a poškodení (sťažovateľ, Sociálna poisťovňa a poisťovňa Union) boli so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie. Po skončení konania v označenej trestnej veci sťažovateľ 5. septembra 2013 na okresnom súde uplatnil nárok na náhradu trov konania spojených s pribratím a zastupovaním splnomocnenca.

Okresný súd uznesením č. k. 4 T 114/2011-639 z 21. mája 2014 podľa § 558 ods. 1 s použitím § 557 ods. 1 Trestného poriadku nepriznal sťažovateľovi náhradu trov vzniknutých pribratím splnomocnenca JUDr. Jána Krnáča, advokáta, Námestie SNP 70/36, Zvolen.

Proti označenému uzneseniu okresného súdu, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 16. júna 2014, podal sťažovateľ 19. júna 2014 sťažnosť, pretože nesúhlasil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka okresného súdu.

Keďže o sťažnosti nebolo v primeranej lehote rozhodnuté, sťažovateľ 11. marca 2016 podal „*žiadosť o poskytnutie informácií týkajúcich sa okolností, ktoré bránili a bránia rozhodnúť o jeho sťažnosti a prijatiu opatrení smerujúcich k odstráneniu prietáhov v konaní*“. O vybavení tejto žiadosti sťažovateľ nedostal odpoveď.

Dňa 22. apríla 2016 podal sťažovateľ opätovnú žiadosť, ktorú podpredseda okresného súdu posúdil ako sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

O podanej sťažnosti sa asi 2 roky do podania „žiadosti“ sťažovateľa vôbec nekonalo a o vyúčtovaní sťažovateľa z 5. septembra 2013 nebolo právoplatne rozhodnuté už takmer tri roky.

Keďže sťažovateľ nebol spokojný s vybavením jeho sťažnosti na prietahy v konaní, podal 30. júna 2016 žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti. Podpredseda krajského súdu v podaní z 3. augusta 2016 uviedol, že *„sťažnosť bola dôvodná, došlo k porušeniu práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pričom prietahy vznikli predovšetkým pochybením vyššej súdnej úradníčky, ktorá už od 30. apríla 2015 nie je zamestnankyňou okresného súdu“*.

Sťažovateľ v sťažnosti ústavnému súdu ďalej uviedol: *„Rozhodnutie o sťažnosti voči uzneseniu Okresného súdu Zvolen zo dňa 21.05.2014 sp. zn. 4T/114/2011-639 nebolo k dnešnému dňu doručené splnomocnencovi poškodeného, poškodený ho obdržal dňa 05.08.2016. V danom prípade nečinnosť súdu a jej pracovníkov nespôsobil sťažovateľ... Takto spôsobenú ujmu sťažovateľa nemôže konvalidovať obyčajné konštatovanie prietahov, ktoré navyše nie je korektné a objektívne zhadzovať výlučne na vyššiu súdnu úradníčku ([REDACTED]) za nevydanie pokynu na doručenie uznesenia okresného súdu zo dňa 21.05.2014 sp. zn. 4T 114/2011 odsúdenému... Okrem tohto administratívnoprocesného pochybenia totiž konanie o náhrade trov konania poškodeného vykazuje nečinnosť a prietahy nielen do 30.apríla 2015, ale aj po 30. apríli 2015...“*

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd *„prijal tento podnet na konanie podľa § 25 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky... a ďalej uviedol:*

Tým, že bol Okresný súd Zvolen fakticky nečinný v konaní vedenom pod sp. zn. 4T 114/2011 týkajúcom sa nároku sťažovateľa na náhradu trov konania ako poškodenej

osoby porušil ústavné právo poškodeného sťažovateľa... upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. ...

V súlade s § 50 ods. 3 citovaného zákona, v mene sťažovateľa požadujem, aby mu z dôvodu dlhodobej právnej neistoty vyplývajúcej zo zbytočného a neodôvodneného nekonania Okresného súdu Zvolen vo veci sp. zn. 4T 114/2011, ktoré má bezprostredný vplyv aj na bežný každodenný život a postavenie sťažovateľa ako osoby ťažko a trvalo poškodenej na zdraví i na jeho postavenie ako účastníka konania bolo priznané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- eur.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli konaním a rozhodnutím Okresného súdu Zvolen vo veci vedenej pod sp. zn. 4T porušené.

2. Okresný súd Zvolen je povinný [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], poskytnúť primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- eur do 15 dní odo dna doručenia tohto nálezu a trovy právneho zastúpenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 114/2011 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že v namietanom konaní dochádzalo k prietahom, ústavný súd však zároveň poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť

spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Navyše, v konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou vyžaduje preukázanie podania sťažnosti predsedovi príslušného súdu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch. Takúto sťažnosť totiž ústavný súd považuje za účinný prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorý vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd treba využiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (porovnaj napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť tohto právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre viackrát poukázal aj na to, že ak orgán štátnej správy súdov uzná sťažnosť na prietahy v konaní za dôvodnú, nemusí to viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde) na ďalšie konanie, pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor

na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

V prípade, ak všeobecný súd, reagujúc na sťažnosť sťažovateľa podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, prijme opatrenia smerujúce k zabezpečeniu ochrany jeho základného práva, zakladá to podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sťažnosť na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch adresovanú okresnému súdu podal 11. marca 2016 a 22. apríla 2016 a následne požiadal o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti krajský súd. Okresný súd aj krajský súd uznali jeho sťažnosť za dôvodnú. V dôsledku toho bola vykonaná náprava, zákonná sudkyňa o sťažnosti sťažovateľa ako poškodeného v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 114/2011 rozhodla uznesením z 27. júna 2016. Rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 5. augusta 2016 (teda v čase podávania sťažnosti ústavnému súdu, 16. augusta 2016, už sťažovateľ týmto rozhodnutím disponoval). Jeho splnomocnencovi bolo doručené 6. septembra 2016. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd po podaní sťažnosti začal vo veci konať, t. j. prostredníctvom tejto sťažnosti sa zabezpečila efektívna ochrana jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sumarizujúc dosiaľ uvedené ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol poznamenaný prietahmi, ale po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch predsedovi okresného súdu došlo k náprave.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2016